

SSC Weekly Focus

นโยบายต่างประเทศอินเดีย ภายใต้การนำของนเรนธรา โมดี

จากการเลือกตั้งอินเดีย ผลปรากฏว่า นายนเรนธรา โมดี ผู้นำจากพรรค Bhartiya Janata Party: BJP ซึ่งเคยเป็นพรรคฝ่ายค้าน ได้ขึ้นเป็น นายกรัฐมนตรีคนใหม่ของอินเดีย จึงเป็นที่น่าจับตามองว่าพรรค BJP ภายใต้การนำของนายโมดี จะมีแนวนโยบายในการปกครองประเทศเช่นไร จะมีความแตกต่างจากพรรค Indian National Congress ซึ่งเป็นพรรคที่ปกครองประเทศเป็นส่วนใหญ่ นับตั้งแต่ได้รับเอกราชจากอังกฤษ ได้อย่างไร โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเด็นที่เกี่ยวข้องกับนโยบายต่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นประเทศที่เป็นมหาอำนาจของโลก คือ จีน รัสเซีย และสหรัฐฯ หรือนโยบายที่มีต่อประเทศเพื่อนบ้านในกลุ่มเอเชียใต้เอง รวมทั้งผลกระทบต่อประเทศไทยมีมากน้อยเพียงใด...

จากการที่นายโมดีได้กล่าวสุนทรพจน์ในการหาเสียงไว้หลาย ประการ ซึ่งในส่วนของนโยบายต่างประเทศนายโมดีได้แสดงวิสัยทัศน์ไว้ น่าสนใจหลายประเด็นดังนี้

เป้าหมายของ BJP: การเพิ่มพูน soft power

วิสัยทัศน์อินเดียในอดีตนั้น ความสัมพันธ์ของประเทศพันธมิตร อยู่บนพื้นฐานของผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน ซึ่งตรงกันข้ามกับในปัจจุบันที่ อินเดียดำเนินนโยบายต่างประเทศที่เป็นอิสระ เป็นเอกเทศ (independent foreign policy) ไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด ส่งเสริมระบอบโลกแบบหลายขั้วอำนาจ (multi polar world) ยึดถือผลประโยชน์แห่งชาติเป็นหลัก โดยมี จุดมุ่งหมายเพื่อสันติภาพและการพัฒนา อินเดียให้ความสำคัญในอันดับ แรกต่อการกระชับความสัมพันธ์ ทั้งทางการเมือง ความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมกับประเทศเพื่อนบ้าน กระชับความสัมพันธ์กับ ประเทศมหาอำนาจที่เป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ อาทิ สหรัฐฯ รัสเซีย จีน ญี่ปุ่น และสหภาพยุโรป กระชับความสัมพันธ์กับประเทศที่เป็นพันธมิตร ดั้งเดิมและมีความผูกพันทางประวัติศาสตร์ เช่น ตะวันออกกลาง ให้ความสำคัญกับความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับภูมิภาคเอเชีย ภูมิภาค เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ตามนโยบายมุ่งตะวันออก ตลอดจนส่งเสริมความร่วมมือกับมิตรประเทศใหม่ๆ เช่น แอฟริกา ละตินอเมริกาและแคริบเบียน

โดยเสริมสร้างความสัมพันธ์กับสถาบันที่เป็นพหุภาคี เช่น สมาคมเอเชียใต้ และความร่วมมือจากกลุ่มต่างๆ เช่น ASEAN G20 BRICs IBSA SCO เป็นต้น

อินเดีย : ความสัมพันธ์กับสองประเทศมหาอำนาจ สหรัฐฯ และ รัสเซีย

นโยบายของพรรค BJP จะมีการกล่าวถึงความสัมพันธ์ที่มีกับ สหรัฐฯ อย่างเห็นได้ชัด โดยได้มีการประกาศขอให้มีการใช้แรงงาน อินเดียพลัดถิ่นในสหรัฐฯ ซึ่งแรงงานนอกประเทศของอินเดียมี ประมาณสามล้านคนหรือประมาณร้อยละ ๑ ของประชากรอเมริกา ใน ส่วนของอินเดียกับรัสเซียซึ่งเป็นประเทศที่เป็นพันธมิตรกันตั้งแต่ อินเดียได้รับเอกราชในปี.ศ.๒๔๘๐ จึงมีความร่วมมือกว้างขวาง นับตั้งแต่ ความร่วมมือในการพัฒนาโปรแกรมด้านการทหาร โครงการ เกี่ยวกับน้ำมันและก๊าซ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ความร่วมมือใน การต่อต้านการก่อการร้าย แม้จะมีการประณามรัสเซียของนานา ประเทศในกรณียูเครนก็ตาม แต่อินเดียก็ยังเป็นพันธมิตรที่ให้การ สนับสนุนรัสเซียภายใต้ภาวะที่ถูกกดดัน รัฐบาลภายใต้การนำของนาย โมดีต้องการที่จะเสริมสร้างความเข้มแข็งในการพัฒนาความสัมพันธ์กับ รัสเซีย โดยต้องการให้รัสเซียสนับสนุนอินเดียในเรื่องการผลิตอาวุธและ อุตสาหกรรมต่อไป

นายนเรนธรา โมดี

นโยบายที่ใช้ในการหาเสียงเลือกตั้ง

- การเพิ่มพูน soft power โดยใช้ ความสำคัญต่อการกระชับความสัมพันธ์ ทั้งทางการเมือง ความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมกับประเทศต่างๆ
- สร้าง ความสัมพันธ์กับสหรัฐฯ และ รัสเซีย
- พื้นฟูความสัมพันธ์กับปากีสถาน หลังจากที่มีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไม่ ดีนักหลังจากเกิดเหตุการณ์ผู้ก่อการร้ายบุกโจมตีเมืองมุมไบในปี ๕๑

ประเด็นที่อินเดียยังคงต้องให้ความสำคัญ

- * ความสัมพันธ์กับจีน
- * ความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน
- * การเป็นมหาอำนาจทางทะเลใน มหาสมุทรอินเดีย
- * การกระชับความสัมพันธ์กับอาเซียน

ความสัมพันธ์ระหว่างอินเดียกับปากีสถาน

ปกติปากีสถานจะมีความระมัดระวังรัฐบาลที่มีความเป็นอินเดีย อย่างไรก็ตาม BJP ได้ประกาศเน้นถึงความต้องการที่จะฟื้นฟูความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านอย่างเร่งด่วน โดยเฉพาะกับปากีสถาน เนื่องจากความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไม่สู้ดีนักหลังจากเกิดเหตุการณ์ผู้ก่อการร้ายบุกโจมตีเมืองมุมไบ ในปี ๕๑ นอกจากนั้น BJP ยังลดในเรื่องของความเป็นชาตินิยมฮินดูลง โดยมีความริเริ่มที่จะใช้นโยบายต่างประเทศ การปฏิบัติในเชิงรุก การรับรองฝ่ายพันธมิตรและประเทศเพื่อนบ้าน โดยการสร้างความสงบสุขให้เกิดในประเทศกลุ่มเอเชียใต้ เป็นความมุ่งมั่นที่จะสร้างความเป็นมิตรในภูมิภาคนี้ โดยใช้เศรษฐกิจเป็นตัวเชื่อมโยง

นอกจากนั้นแล้ว ยังมีประเด็นต่างๆ ที่ถึงแม้ว่าไม่ได้มีการกล่าวถึงอย่างเป็นทางการก็ตาม แต่นักวิเคราะห์ในหลายสำนักก็มองว่าเป็นประเด็นที่ไม่ว่าใครจะก้าวขึ้นมาเป็นผู้นำของอินเดียก็จำเป็นต้องให้ความสำคัญ มีดังนี้

๑. **ความสัมพันธ์อินเดีย - จีน** ซึ่งเป็นไปในลักษณะคู่ขนาน คือเป็นพันธมิตรในด้านเศรษฐกิจ แต่ในขณะเดียวกันก็เป็นคู่แข่งในด้านการทหาร และความมั่นคง ซึ่งเคยอยู่ในสภาวะตึงเครียด เนื่องจากมีข้อพิพาทเรื่องการรุกรานเขตแดนของกันและกันหลายครั้ง นับจากอดีตเป็นต้นมา อย่างไรก็ตาม เมื่อวันที่ ๘ มิ.ย.๕๗ นายหวัง อี้ รัฐมนตรีต่างประเทศจีนเดินทางเยือนอินเดียเพื่อเจรจาระดับสูงครั้งแรกนับตั้งแต่นายกรัฐมนตรีนเรนทรา โมดี เข้ารับตำแหน่งบริหารประเทศ เพื่อสร้างความสัมพันธ์กับรัฐบาลชุดใหม่ของอินเดีย ถือเป็นนิมิตหมายอันดีที่อินเดียและจีน ซึ่งเป็นมหาอำนาจโลกมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน โดยอินเดียหวังว่าจะผลักดันเศรษฐกิจให้กลับมาอยู่บนเส้นทางการเติบโตได้อีกครั้ง

๒. **ความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน** ซึ่งสถานการณ์ในประเทศเพื่อนบ้านเป็นปัจจัยสำคัญต่อความมั่นคงของอินเดีย ทั้งในเรื่องการอพยพหลังไหลของผู้ลี้ภัย การเป็นแหล่งซ่องสุมหรือที่พักพิงของกลุ่มก่อการร้ายข้ามแดน การลักลอบขนส่งอาวุธและยาเสพติด ปัญหาข้อพิพาททางชายแดนกับบางประเทศ ทำให้รัฐบาลอินเดียในอดีตให้ความสำคัญเป็นอันดับแรกต่อการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาคเอเชียใต้ โดยอินเดียพยายามที่จะกระชับความสัมพันธ์ทั้งทางการเมืองและเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้านให้ใกล้ชิด เพื่อที่จะนำมาซึ่งสันติสุข ความมั่นคง และความเจริญในภูมิภาค

๓. **การเป็นมหาอำนาจทางทะเลในมหาสมุทรอินเดีย** อินเดียได้แผ่แสนยานุภาพในมหาสมุทรอินเดีย และถือว่าเป็นอาณาเขตของตน ซึ่งข้อกังวลที่ใหญ่ที่สุดของอินเดียก็คือ อิทธิพลที่เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ของจีนในมหาสมุทรอินเดีย

ทั้งที่จีนส่งกองเรือเข้ามา และการมีสัมพันธภาพกับเพื่อนบ้านของอินเดีย อาทิ เมียนมาร์ บังกลาเทศ ศรีลังกา และปากีสถาน ดังนั้น สำหรับอินเดียแล้วการแผ่ร่วมน่านน้ำ จึงเป็นส่วนสำคัญอย่างมาก รวมทั้งการดูแลเส้นทางเดินเรือในมหาสมุทรอินเดีย เนื่องจากการค้าของอินเดียส่วนใหญ่เป็นการค้าขายทางทะเล ดังนั้น เส้นทางเดินเรือจึงเป็นเส้นชีวิตของเศรษฐกิจอินเดีย หากถูกปิดกั้นย่อมจะเกิดความหายนะทางเศรษฐกิจและความมั่นคงทางพลังงานอย่างมาก

๔. **การกระชับความสัมพันธ์กับอาเซียน** อินเดียมีความร่วมมือกับอาเซียนในลักษณะ "civilizational engagement" เนื่องจากเห็นว่า จุดแข็งของความสัมพันธ์คือการมีรากฐานความเชื่อมโยงทางวัฒนธรรมมายาวนาน อินเดียดำเนินนโยบายมองตะวันออก (Look East Policy) โดยการส่งเสริมความสัมพันธ์กับประเทศที่อยู่ทางตะวันออกของอินเดีย ซึ่งรวมถึงประเทศสมาชิกอาเซียน ให้มีความใกล้ชิดยิ่งขึ้น การดำเนินนโยบายดังกล่าวทำให้ความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจและสังคมระหว่างอาเซียนกับอินเดียมีผลอย่างเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

✓ ผลกระทบที่มีต่อไทย

ไทยและอินเดียมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดและยาวนานมานับหลายศตวรรษบนพื้นฐานความผูกพัน ทางวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์และศาสนา ในช่วงที่ผ่านมาความร่วมมือต่างๆ ขยายกว้างขวาง บนพื้นฐานค่านิยมร่วมประชาธิปไตย และประโยชน์ร่วมกัน ทั้งนี้ ไทยและอินเดียยังมีศักยภาพอีกมากที่จะขยายความร่วมมือระหว่างกันในระยะกรอบการพัฒนาความสัมพันธ์ผ่านการเชื่อมโยงในมิติต่างๆ ให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศและประชาชน ทั้งด้านเศรษฐกิจ วัฒนธรรม ซึ่งมีการคาดการณ์กันว่า ภายใต้การนำของพรรค BJP นั้น ความสัมพันธ์ของไทยกับอินเดีย น่าจะราบรื่นด้วยผลประโยชน์ร่วมกันที่ขยายตัวมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง และผลเชื่อมโยงจากความใกล้ชิดที่มีมากยิ่งขึ้นระหว่างอินเดียกับอาเซียน ...๐๐๒

เอกสารอ้างอิง

นโยบายต่างประเทศของอินเดีย. http://www.thaiemb.org.in/th/information/infor_02.php ๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๗

พัฒนาการของการก้าวไปสู่ความเป็นมหาอำนาจของอินเดีย. http://www.thaiemb.org.in/th/information/infor_04.php ๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๗

เพื่อประโยชน์ในการพัฒนา SSC Weekly Focus กรุณาส่งข้อคิดเห็นของท่านมายัง คณะผู้จัดทำ (กศย. ศศย. สปท.) T/F : 02 275-5715

๑. ท่านสนใจประเด็นใดเพิ่มเติม / เห็นว่าควรศึกษาเพิ่มเติม

การเมือง เศรษฐกิจ สังคม วิทยาศาสตร์ / เทคโนโลยี การทหาร พลังงาน / สิ่งแวดล้อม

อื่นๆ

๒. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....